

Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Rev 2762/05
21.12.2005. godina
Beograd

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Slobodana Dražića predsednika veća, Vlaste Jovanović, Jelene Borovac, mr. Ljubice Jeremić i Biljane Dragojević, članova veća, u vanparničnom predmetu predlagača AA, koju zastupa punomoćnik AB, adv., protiv protivnika predlagača "BB" i "VV", koga zastupa punomoćnik BV, adv., radi naknade, rešavajući o revizijama protivnika predlagača izjavljenim protiv rešenja Okružnog suda u Novom Sadu Gž.2028/04 od 16.6.2005. godine, u sednici održanoj 21.12.2005. godine, doneo je

R E Š E N J E

PREINAČUJE SE rešenje Okružnog suda u Novom Sadu Gž.2028/04 od 16.6.2005. godine u stavu prvom i trećem izreke, tako što se žalba predlagača ODBIJA kao neosnovana i POTVRĐUJE rešenje Opštinskog suda u Novom Sadu R.411/98 od 21.1.2004. godine u pogledu rokova isplate i ODBIJA zahtev predlagača za naknadu troškova žalbenog postupka, a u ostalom delu se revizije protivnika predlagača ODBIJAJU, kao i zahtev predlagača za naknadu troškova revizijskog postupka.

O b r a z l o ž e n j e

Rešenjem Opštinskog suda u Novom Sadu R.411/98 od 21.1.2004. godine stavom prvim izreke utvrđena je naknada predlagaču za prinudno otkupljeno zemljište od ranijeg sopstvenika sada pok. PP, vlasništvo predlagača i to za površinu od 2h, 24a i 79m² novčani iznos od 14.359.135,00 dinara i za površinu od 57a i 55m² novčani iznos od 3.676.179,00 dinara a na dan 21.1.2004. godine i obavezuje protivnik predlagača "VV" na isplatu prvog novčanog iznosa, a "BB" na isplatu drugog novčanog iznosa predlagaču u jednakim tromesečnim ratama u roku od 10 godina, počev od isteka godine dana od dana pravnosnažnosti ove odluke sa kamatom u visini rasta cena na malo prema poslednjim obavljenim podacima republičkog organa nadležnog za poslove statistike, a od dana dospelosti svake rate do isplate. Stavom drugim izreke obavezani su protivnici predlagača da predlagaču naknade troškove postupka u iznosu od 346.500,00 dinara u roku od 15 dana pod pretnjom izvršenja, dok se sa viškom zahteva, preko dosuđenog iznosa, predlagač odbija.

Rešenjem Okružnog suda u Novom Sadu Gž.2028/04 od 16.6.2005. godine stavom prvim izreke žalba predlagača delimično je usvojena i rešenje Opštinskog suda u Novom Sadu R.411/98 od 21.1.2004. godine preinačeno utoliko što se obavezuju protivnici predlagača "VV" na isplatu novčanog iznosa od 14.359.135,00 dinara a "BB" na isplatu novčanog iznosa od 3.676.179,00 dinara predlagaču AA u roku od 15 dana od dana pravnosnažnosti ove odluke. Stavom drugim izreke žalbe protivnika predlagača prvog i drugog reda odbijene su i citirano prvo stepeno rešenje u pobijanom, a nepreinačenom delu potvrđeno je. Stavom trećim izreke obavezani su protivnici predlagača da predlagaču na ime naknade troškova žalbenog postupka isplate iznos od 37.700,00 dinara, dok je sa viškom zahteva, preko dosuđenog iznosa, predlagač odbijen.

Protiv pravnosnažnog rešenja Okružnog suda u Novom Sadu u zakonskom roku izjavili su revizije protivnici predlagača zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

Predlagač je dao odgovor na reviziju.

Ispitujući pobijano rešenje u smislu čl.386. u vezi čl.400. ranije važećeg Zakona o parničnom postupku koji se primenjuje na osnovu čl.491. st.1. i 4. Zakona o parničnom postupku ("Sl. glasnik RS" br.125/04) i čl.30. Zakona o vanparničnom postupku Vrhovni sud je našao da su revizije delimično osnovane.

U provedenom postupku nema bitnih povreda odredaba vanparničnog, niti parničnog postupka, zbog kojih se revizija može izjaviti u smislu čl.385. ZPP.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju pravnosnažnim i izvršnim rešenjem Komisije za vođenje postupka i donošenja rešenja po zahtevima za vraćanje zemljišta Opštine Novi Sad br.X/01-462-632/91 od 21.4.1994. godine između ostalog utvrđeno je i da je osnovan zahtev za vraćanje zemljišta pravnog prethodnika predlagača PP koje je prinudno otkupljeno rešenjem Sreske komisije za zemljišni fond u Novom Sadu br.25506/53 od 5.8.1953. godine i protivnici predlagača obavezani da isplate novčanu naknadu za zemljište i to "VV" za zemljište u površini od 2h, 24a i 79m² i protivnik predlagača "BB" za zemljište u površini od 57a i 55m² s tim da će se visina naknade utvrditi u vanparničnom postupku pred Opštinskim sudom u Novom Sadu kao stvarno i mesno nadležnom sudu a po pravosnažnosti rešenja.

Zato je, a kako je navedenim rešenjem Komisija našla da je zahtev za vraćanje zemljišta PP osnovan, pa kako nisu ispunjeni uslovi za vraćanje zemljišta, a rešenjem utvrđeno da podnosiocu zahteva pripada pravo na novčanu naknadu, predmet ove vanparnične stvari je zahtev predlagača za utvrđenje naknade za prinudno otkupljeno zemljište od ranijeg sopstvenika pok. PP. Utvrđeno je prema nalazu i mišljenju DP Zavoda za sudska veštačenja. kao i veštaka GG. koji je u svemu saglasan i mišljenja da je nainrihvatliiviii metodološki pristup radi

rehabilitacija, kao i restitucija, koja je u ovom slučaju i značaja da je najprikladniji metodološki pristup radi utvrđivanja visine tržišne naknade za prinudno otkupljeno zemljište sadržan u nalazu veštaka Zavoda za sudska veštačenja da se sporno zemljište nalazi u industrijskoj zoni - DD, da ima status gradskog građevinskog zemljišta i da se koristi kao izgrađeno gradsko građevinsko zemljište. Isto tako u postupku veštačenja je utvrđeno da tržišna cena ovog zemljišta po 1m² iznosi 638,78 dinara, odnosno za čitavu oduzetu površinu 28.234m², iznosi 18.035.314,00 dinara, tako tržišna naknada za prinudno otkupljeno zemljište koje treba da nadoknadi "VV" iznosi 14.359.135,00 dinara, a "BB" 3.676.179,00 dinara.

Polazeći od ovako utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud je usvojio predlog i protivnike predlagača obavezao na isplatu iznosa od 14.359.135,00 dinara, odnosno 3.676.179,00 dinara i to u jednakim tromesečnim ratama u roku od 10 godina počev od isteka godine dana od dana pravnosnažnosti odluke sa kamatom u visini rasta cena na malo prema poslednjim objavljenim podacima republičkog organa nadležnog za poslove statistike, a od dana dospelosti svake rate do isplate primenom čl.1., 7. i 12-b. Zakona o načinu i uslovima priznavanja prava i vraćanja zemljišta koje je prešlo u društvenu svojinu po osnovu poljoprivrednog zemljišnog fonda i konfiskacijom zbog neizvršenih obaveza iz obaveznog otkupa poljoprivrednih proizvoda ("Službeni glasnik RS" br.18/91, 20/92 i 42/98), kao i primenom čl.42. Zakona o eksproprijaciji.

Drugostepeni sud je žalbu predlagača usvojio tako što je preinačio prvostepeno rešenje i obavezao protivnike predlagača na isplatu utvrđenih novčanih iznosa ali u roku od 15 dana od dana pravnosnažnosti odluke primenom čl.79. Zakona o planiranju i izgradnji ("Sl. glasnik RS" br.47/03), jer je našao da predlagaču pripada određena naknada u jednokratnom iznosu.

Međutim, Vrhovni sud nalazi da odluka drugostepenog suda u pogledu roka koji je određen za isplatu dosuđene novčane naknade ne može se prihvatiti kao pravilna.

Prema Zakonu o građevinskom zemljištu ("Sl. glasnik RS" br.44. od 27.10.1995. godine) u smislu čl.3. građevinsko zemljište može biti gradsko građevinsko zemljište, građevinsko zemljište u građevinskom području i građevinsko zemljište izvan građevinskog područja. Prema odredbi čl.4. gradsko građevinsko zemljište može se odrediti u gradovima i drugim naseljenim mestima koje opštim aktom određuje opština u skladu sa zakonom i prostornim, odnosno urbanističkim planom koji sadrži detaljnu razradu. Prema odredbi čl.5. Zakona građevinsko zemljište u građevinskom području određuje se prostornim, odnosno urbanističkim planom ili drugim opštim aktom opštine. Prema istoj odredbi zakona građevinsko zemljište izvan građevinskog područja je izgrađeno zemljište, kao i zemljište namenjeno za izgradnju objekata u skladu sa propisima o planiranju i uređenju prostora i izradi objekata, a nije određeno za gradsko građevinsko zemljište odnosno građevinsko zemljište u građevinskom području.

Prema Zakonu o planiranju i izgradnji objekata ("Službeni glasnik RS" br.47/2002 od 4.5.2003. godine) čijim stupanjem na snagu je prestao da važi Zakon o građevinskom zemljištu, odredbi čl.68. građevinsko zemljište može biti javno građevinsko zemljište i ostalo građevinsko zemljište. U odredbama čl.69. do 78. uređen je način određivanja javnog građevinskog zemljišta, uređivanje, korišćenje i upravljanje sa javnim građevinskim zemljištem. U odredbi čl.79. propisano je da ostalo građevinsko zemljište čini izgrađeno građevinsko zemljište, zemljište namenjeno za izgradnju objekata u skladu sa zakonom, koje nije određeno kao javno građevinsko zemljište i može biti u svim oblicima svojine i u prometu je. Prema stavu 3. navedene odredbe zemljište koje je do dana stupanja na snagu zakona određeno kao gradsko građevinsko zemljište ostaje u državnoj svojini ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.

Prema odredbi čl.7. Zakona o načinu i uslovima priznavanja prava i vraćanju zemljišta koje je prešlo u društvenu svojinu po osnovu poljoprivrednog zemljišnog fonda i konfiskacijom zbog neizvršenih obaveza iz obaveznog otkupa poljoprivrednih proizvoda, podnosiocu zahteva pripada pravo na novčanu naknadu pod uslovom da nisu ispunjeni uslovi za vraćanje oduzetog zemljišta, niti da postoji mogućnost za davanje drugog odgovarajućeg zemljišta. Ukoliko nije postignut sporazum o obliku i visini naknade o istoj odlučuje opštinski sud u vanparničnom postupku, pri čemu se naknada određuje na način i po propisima za utvrđivanje naknade za eksproprijisanu nepokretnost.

Prema odredbi čl.42. Zakona o eksproprijaciji naknada za eksproprijisano poljoprivredno zemljište i građevinsko zemljište određuje se u novcu prema tržišnoj ceni takvog zemljišta, dok prema odredbi čl.12-b. Zakona o načinu i uslovima priznavanja prava i vraćanju zemljišta koje je prešlo u društvenu svojinu po osnovu poljoprivrednog zemljišnog fonda i konfiskacijom zbog neizvršenih obaveza iz obaveznog otkupa poljoprivrednih proizvoda u slučaju kada je visinu naknade utvrdio nadležni sud naknada se plaća u jednakim tromesečnim ratama u roku od 10 godina, počev od isteka godine dana od dana pravnosnažnosti sudske odluke. Izuzetno pravo na naknadu za neizgrađeno gradsko građevinsko zemljište ostvaruje se na način, u rokovima i postupku utvrđenom Zakonom kojim se uređuje građevinsko zemljište. Na dospelu obavezu iz stava 1. ovog člana plaća se kamata u visini rasta cena na malo prema poslednjim podacima republičkog organa za poslove statistike.

Imajući u vidu citirane propise Zakona o građevinskom zemljištu, Zakona o planiranju i izgradnji objekata i Zakona o načinu i uslovima priznavanja prava i vraćanju zemljišta koje je prešlo u društvenu svojinu po osnovu poljoprivrednog zemljišnog fonda i konfiskacijom zbog neizvršenih obaveza iz obaveznog otkupa poljoprivrednih proizvoda kojim je propisan način određivanja i isplata naknade za zemljište za koje je predlagačima priznato pravo na naknadu koja se utvrđuje prema Zakonu o eksproprijaciji rok od 15 dana određuje se samo izuzetno i kada se radi o pravu na naknadu za neizgrađeno gradsko građevinsko zemljište.

Kako u konkretnom slučaju sporno oduzeto zemljište ima status gradskog građevinskog zemljišta i koristi se kao izgrađeno gradsko građevinsko zemljište za koje se utvrđena visina naknade plaća u jednakim tromesečnim ratama u roku od 10 godina počev od isteka godine dana od dana pravnosnažnosti sudske odluke. Zato ie

Pravilnom primenom materijalnog prava prvostepeni sud obavezao protivnike predlagača da utvrđenu visinu naknade isplate predlagaču u jednakim tromesečnim ratama u roku od 10 godina počev od isteka godine dana od dana pravnosnažnosti sudske odluke.

Ovo tim pre, što i Zakon o planiranju i izgradnji ("Službeni glasnik RS" br.47, koji je stupio na snagu 13.5.2003. godine), čijim stupanjem na snagu je prestao da važi Zakon o građevinskom zemljištu ("Službeni glasnik RS" br.44/95 i 16/97) u odredbama glave IV (građevinsko zemljište) ne određuje rok za isplatu takve vrste naknade.

S toga je Vrhovni sud usvojio reviziju protivnika predlagača u pogledu roka koji je određen za isplatu dosuđene novčane naknade.

Ali, nije osnovano isticanje protivnika predlagača, da je visinu naknade za prinudno otkupljeno zemljište trebalo utvrditi u visini tržišne vrednosti poljoprivrednog zemljišta kakvo je bilo u vreme oduzimanja. Ovo, zbog toga, što je noveliranom odredbom stava 5. čl.1. Zakona o načinu i uslovima priznavanja prava i vraćanju zemljišta koje je prešlo u državnu svojinu po osnovu poljoprivrednog zemljišnog fonda i konfiskacijom zbog neizvršenih obaveza iz obaveznog otkupa poljoprivrednih proizvoda ("Sl. glasnik RS" br.18/91, 20/92 i 42/98) propisano da kad zemljište ima status neizgrađenog gradskog građevinskog zemljišta, raniji sopstvenik tog zemljišta ima pravo na naknadu u obliku i visini koja pripada ranijem sopstveniku gradskog građevinskog zemljišta po zakonu kojim se uređuje građevinsko zemljište ako mu naknada za to zemljište nije isplaćena. Uredbom za sprovođenje navedenog Zakona ("Službeni glasnik RS" br.41/91) članom 4. propisano je da zemljište koje je oduzeto po osnovu istog Zakona koje je u međuvremenu od momenta oduzimanja do momenta stupanja na snagu Zakona, proglašeno za gradsko građevinsko zemljište, ne može se vratiti ranijem sopstveniku niti mu se može dati drugo odgovarajuće zemljište. Raniji sopstvenik ovog zemljišta ima pravo na novčanu naknadu za to zemljište u visini koja se po Zakonu o eksproprijaciji plaća za neizgrađeno gradsko građevinsko zemljište. Kako je odlukom Ustavnog suda RS br.2946 objavljenom u "Sl. glasniku RS" br.103. od 24.10.2003. godine, utvrđeno da samo odredba čl.4. navedene Uredbe nije u saglasnosti sa Ustavom i Zakonom jer je tačkom 2. iste odluke Ustavnog suda odbijen predlog za utvrđivanje neustavnosti odredbe čl.1. st.5. koja u pogledu prava na naknadu izjednačava ranijeg sopstvenika oduzetog poljoprivrednog zemljišta koje je u međuvremenu postalo gradsko građevinsko zemljište i ranijeg sopstvenika gradskog građevinskog zemljišta i određuje način određivanja tog prava, to s toga nisu osnovani revizijski navodi protivnika predlagača da je naknadu trebalo odrediti u visini naknade za poljoprivredno zemljište.

Vrhovni sud je odbio zahtev predlagača za naknadu troškova odgovora na reviziju jer isti nije bio ni nužan ni neophodan za odlučivanje o revizijama protivnika predlagača. A kako protivnik predlagača ŽTP "Beograd" Beograd, revizijom traži troškove u vidu sudske takse na reviziju, po opomeni suda, pa kako se takav zahtev ne može smatrati opredeljenim i ne ispunjava uslove predviđene odredbom čl.164. st.2. Zakona o parničnom postupku, to mu s toga Vrhovni sud, primenom čl.166. st.2. Zakona o parničnom postupku nije ni dosudio.

Sa ovih razloga, Vrhovni sud je primenom čl.393. i 395. st.1. u vezi čl.400. st. 4. ZPP i čl.30. tač.2. Zakona o vanparničnom postupku odlučio kao u izreci.

Predsednik veća – sudija

Slobodan Dražić, s.r.

Za tačnost otpavka

Upravitelj pisarnice

Mirjana Vojvodić

dm